

BRAVO AMATORII!

firmația că în teatrul de amatori repertoriul joacă asupra colectivelor de interpreți un rol educativ mai mare decât asupra colectivelor profesionale, ni se pare pe deplin întemeiată. Contactul cu o piesă de valoare este pentru artiștii amatori o lecție de viață, de creație. Dimpotrivă, contactul cu o piesă mediocră constituie o inutilă pierdere de vreme pentru acești oameni care vin din producție pe scenă nu numai în scopul de a spune ceva esențial spectatorilor, dar și pentru a-și lărgi orizontul spiritual.

În această privință, am înregistrat cu satisfacție la cea de a doua ediție a Festivalului bienal de teatru, contactul colectivelor noastre de amatori cu lucrări dramatice dintre cele mai reprezentative, ca: *Tineretea părinților* de B. Gorbатов, *Nila* de A. Salinski, *Ultima etapă* de E. M. Remarque, *Puștile Terezei Carrar* de Brecht, *O noapte furtunoasă* de Caragiale, sau *Tache, Ianke și Cadir* de V. I. Popa.

Una din trăsăturile dominante ale Festivalului a constituit-o promovarea pieselor românești contemporane. Alături de piese specifice într-un act sau două — *Indoiala* de E. Maftel, *Gară mică* de Dan Tărchilă, *Aripă de rindincia* de Sütö András, *Noi, cei fără de moarte* de M. Davidoglu, *Încăpăținatul* de Hans Kehrler — amatori au reprezentat *În Valea Cucului* de M. Beniuc, *Vlaicu și feciorii lui* de L. Demetrius, *Mielul turbat și Recolta de aur* de A. Baranga, *Anii negri* de A. Baranga și N. Moraru, *Ziaristii* de Al. Mirodan, *Răzeșii lui Bogdan* de E. Maftel, *Nota zero la purtare* de V. Stoenescu și O. Sava. În sfârșit, a adăugat un colorit interesant, populara dramatizare a lui G. Vasilescu, *Ochiul babet*, precum și opera *Sărbătoarea recoltei* de I. Rațiu, H. Nicolaide și T. Lalescu.

Un asemenea repertoriu, de nivelul teatrului profesionist, nu poate decât să exprime, în modul cel mai viu și mai elocvent, maturizarea mișcării noastre artistice de amatori.

Ținând însă seama de faptul că mișcarea de amatori, care reprezintă un mijloc din cele mai eficiente în formarea conștiinței socialiste a oamenilor, în educarea sentimentelor cetățenești, nu poate fi întregită fără prezentarea într-un număr mai cuprinzător a unor piese scurte, combative, agitative, trebuie spus că, din acest punct de vedere, repertoriul Festivalului s-a dovedit deficitar. Există încă prea puține piese scurte care să cuprindă, mai multilateral, actualitatea.

De bună seamă, interpretul amator, devenit an de an tot mai exigent, nu se mai poate mulțumi cu lucrări într-un act naive și banale, cu expuneri schematică de fapte, puțin atractive și puțin grăitoare. Forurilor de îndrumare, și în special, Casei Centrale a Creației Populare, li se cer eforturi sporite pentru îmbogățirea repertoriului teatrului de amatori cu piese care să exprime mai din plin și mai convingător noul, viața cu prefacerile ei.

...

Mai mult decât altă dată, cel de-al II-lea Festival bienal de teatru de amatori a marcat creșterea nivelului interpretării. În majoritatea spectacolelor s-au putut întilni valori artistice originale, expresii artistice inedite. Actorii amatori au demonstrat că știu să-și însușească din teatrul profesionist ceea ce are acesta mai înaintat și valoros. Spectacolele amatorilor s-au făcut apreciate prin montări

scenice strins legate de spiritul textelor, cu soluții dictate dinăuntrul universului de idei și de personaje înfățișate de autor. S-a observat străduința instructorilor de a găsi acele forme scenice care pot să transmită, în modul cel mai clar, ideile și mesajul pieselor. În valorificarea scenică a textelor s-a vădit folosirea unui limbaj autentic, lipsit de emfază și retorică. Am remarcat faptul că în spectacolele de amatori, cuvântul hotărâtor a revenit interpretelor care în general au promovat un joc realist, organic, firesc.

Orientarea spre interpretarea sobră, lipsită de emfază sau ostentație, a slujit valorificării momentelor de emoție și tensiune dramatică. A impresionat exprimarea simplă și convingătoare a patosului eroic revoluționar din spectacolul cu piesa *Tineretea părinților* (clubul Uzinei „Ilie Pintilie“ din Ploești), unde, sub îndrumarea instructorului Nicolae Spudercă, majoritatea interpretelor au reușit să sublinieze cu sinceritate esența caracterului eroilor lui Gorbatov. Aceștia exprimare laconică, sobră, a eroismului am întâlnit-o și în spectacolul *Nila* (Sindicatul Învățământ, Călărași — instructor Aurel Elefterescu). De mijloace asemănătoare s-au folosit și talenții interpreți ai Casei de cultură din Lugoj, pentru a reda dramatismul piesei lui E. M. Remarque, *Ultima etapă* (instructor A. Șerbănescu). Referindu-ne și la alte realizări în acest sens, ne-ar fi imposibil să nu ne oprim la *Noi, cei fără de moarte* (Clubul central „Bicaz“ — instructor Moise Peretz și I. Gh. Rusu), *Puștile Terezei Carrar* (Casa de cultură „Fr. Schiller“ — instructor Petrică Vasilescu), spectacole de frumoasă ținută artistică.

Creșterea măiestriei în mișcarea artistică de amatori a putut fi surprinsă mai ales în valorificarea scenică a comediilor *Răzeșii lui Bogdan* (Căminul cultural Dolhasca — instructor Gh. Birsan), *Ochiul babei* (Căminul cultural Cimpa — instructor Maria Pătrășcoiu), *Indoiala* (Colțul roșu al G.A.S. Sagna — instructori Elena Bogza și Ghelu Destelnică, și Oficiul special transporturi, Gara de Nord — instructor Stelian Mihăilescu). Toate aceste spectacole s-au remarcat printr-un puternic caracter popular, prin tendința de a valorifica și dezvolta elemente de folclor, de un optimism tonic. Dacă echipa din Dolhasca a adus pe scenă un specific moldovenesc bogat în nuanțe, plin de farmec dialectal, cu chipuri autentice, viu caracterizate, echipa din Cimpa a dezvoltat în *Ochiul babei* un simț deosebit al ritmului, al detaliului artistic și al amănuntului semnificativ. Interpretii amatori de la Cimpa au demonstrat pe lângă însușirea de a zugrăvi caractere pregnante de comedie, și talentul rostirii versului în scenă. Merită să mai pomenim spectacolul Casei de cultură Râmnicu-Vilcea, cu piesa *Vlaicu și feciorii lui* — instructor C. Georgescu, al Casei de cultură Sebeș-Gurahonț, cu piesa *În Valea Cucului* — instructor Valentin Avrigeanu.

Numeroasele realizări din cadrul Festivalului, și de care n-am putut aminti decât în parte, se datoresc de bună seamă sprijinului susținut, pe care l-au primit artiștii amatori de la cadrele profesioniste. Premiarea actorilor-instructori: Nicolae Spudercă de la Teatrul de Stat din Ploești, Mihail Laptes de la Teatrul Național din Cluj, Stelian Mihăilescu de la Teatrul Muncitoresc C.F.R., Gh. Ghițulescu de la Teatrul Municipal, I. Gh. Rusu de la Teatrul din Bacău, Radu Nicolae de la Teatrul Național din Craiova, ni se pare de aceea o binemeritată evidențiere a activității pe care au depus-o instituțiile noastre profesioniste în sprijinul amatorilor. Totuși, raportat la creșterea vertiginoasă a numărului de echipe de teatru de amatori (în sistemul așezămintelor, numărul echipelor, de la primul până la acest Festival, a crescut cu 3500), ajutorul pe care-l dau instituțiile noastre profesioniste, mult mai restrînse ca număr, cu un efectiv mic de cadre, se dovedește insuficient doar sub forma trimerii actorilor pentru regizarea spectacolelor de amatori. Trebuie intensificată munca, mai ales pentru calificarea instructorilor echipelor de amatori, prin asigurarea de lectori calificați la școlile populare de artă, de conferențieri competenți la seminarele metodice ale caselor regionale de creație populară. Numai prin asigurarea unui număr mai mare de instructori cu o înaltă calificare, instituțiile profesioniste pot contribui mai eficient la dezvoltarea activității artiștilor amatori.

Dacă la cel de al II-lea Festival biennial de teatru, regiunea Ploești a cucerit patru premii colective și cinci individuale, aceasta se datorește de bună seamă, în afara sprijinului profesioniștilor, și îndrumării competente și serioase din partea forurilor de conducere regionale, a Casei regionale de cultură, care a urmărit îndeaproape și a sprijinit efectiv, concret, activitatea artiștilor amatori. În fazele preliminare, în regiunea Ploești, fiecare spectacol prezentat de amatori a fost discutat în amănunt de către membrii Comisiei de vizionare, regizorii aflați în

comisie au dat îndrumări concrete pentru îmbunătățirea spectacolelor. Și în alte regiuni, cum sînt Bacău, Hunedoara, Banat, s-au practicat asemenea metode. E regretabil însă că în regiuni cu o bogată tradiție culturală, cum sînt Iașul, Brașovul, slaba activitate de îndrumare a dus la neparticiparea acestora la Festival. Iașul a fost prezent doar cu o singură recitare; Brașovul, cu o singură formație. Slabe rezultate au obținut în munca cu amatorii și regiunile Maramureș, Dobrogea, Oltenia. Aproape inexplicabilă apare anemica participare la Festival a regiunii și a orașului București, unde sînt concentrate numeroase forțe artistice.

Cele 32 de spectacole prezentate în finală, numărul mare de recitatori și povestitori artistici, montajele literare, care au obținut un succes deosebit, au constituit o edificatoare demonstrație a forțelor creatoare ale poporului nostru, a pasiunii și a dăruirii artistice, a creșterii nivelului său cultural. Insistînd asupra îmbogățirii repertoriului cu cele mai valoroase lucrări din repertoriul autohton și universal, contribuind și mai departe la creșterea nivelului interpretativ, vom putea asigura mișcării noastre artistice de amatori o continuă dezvoltare.

Valeria Ducea

P

ăpușile au fost și ele prezente în finală. Piesele prezentate de cele 16 colective de păpușari-amatori „finaliste“ au fost alese, în genere, pe măsura posibilităților artistice și tehnice ale colectivelor (să nu uităm că păpușarii amatori își confecționează ei înșiși păpușile și aproape toată recuzita pe care o folosesc). Cele mai multe spectacole au fost adresate copiilor de vîrstă școlară și preșcolară. (N-au lipsit nici *Ursuleții veseli*, nici *Artiștii pădurii*, nici *Deschide-te, traistă* și multe altele). Dintre ele, *Artiștii pădurii*, prezen-

tat de Casa de cultură Sighet, a obținut cel mai mare succes. Ideea piesei a fost transmisă cu deosebită claritate într-o punere în scenă plină de vervă și haz. La alte spectacole din această categorie am reținut acuratețea interpretării (*Lucrează, pisicuțo* — Căminul cultural Valea lui Mihai), efortul de a realiza o participare deplină a micuților spectatori la evenimentele de pe scenă (*Giscănelul* — Spitalul de copii Nr. 1 din Iași, cel mai bun dintre cei trei *Giscănei* ajunși în finală, și *Hoinărici* — Uzinele „1 Mai“ Ploești), expresivitatea păpușilor (*Băiatul și vîntul* de N. Trandafilovna — Căminul cultural T. Vladimirescu din Craiova).

Alături de piesele pentru copii au figurat în repertoriul echipelor de păpuși prezente în finală și programe de estradă sau de brigadă adresate celor mari. Numărul lor a fost însă insuficient. Cele două *Vitrine cu caricaturi* de Mircea Crișan și Al. Andy, prezentate de Fabrica de confecții din Tg. Jiu și de Casa de cultură din Giurgiu, au demonstrat că păpușarii amatori nu le lipsesc nici fantezia, nici priceperea, nici talentul de a pune în scenă astfel de spectacole. (Este concludent, de altfel, că aceste două echipe s-au situat pe primele două locuri.)

Dintre celelalte spectacole adresate adulților, cel al Casei de cultură „Baruh Berea“ din București ni s-a părut mai puțin izbutit. În acest spectacol, intitulat *Divertisment liric*, creatorii lui, în strădania de a oglindi transformările din ultimii ani din viața capitalei noastre și a locuitorilor ei, s-au oprit, de cele mai multe ori, doar asupra unor aspecte exterioare. Măiestria cu care a fost realizat cadrul plastic al spectacolului și finețea cu care au fost mînuite păpușile dovedesc posibilitățile mari ale colectivului, care vor putea fi valorificate într-o mult mai însemnată măsură, pe baza unui text mai reușit din punct de vedere ideologic și artistic.

Am reținut simplitatea mijloacelor specifice păpușărești, cu care a fost montat textul cu adresă directă la unele probleme ale agriculturii noi, socialiste (cum ar fi, de pildă, creșterea șeptelului), în spectacolul prezentat de colectivul Colțului roșu al G.A.C. „Horia Roman“ (*Animale năzdrăvane* de B. Munte).

Cea de a doua bială a marcat în ce privește mișcarea de păpușari amatori, în primul rînd, o foarte largă răspîndire a acestei arte pe întreg cuprinsul patriei, o creștere simțitoare a numărului colectivelor. În al doilea rînd, un pas înainte în ce privește măiestria interpretativă, punerea în scenă, cadrul plastic, la cele mai multe din echipele care au participat și la trecutul festival. Un pas pe loc însă în ce privește repertoriul, pe care l-am fi dorit innoit, îmbogățit cu mai multe piese originale, cu mai multe programe de brigadă, actuale, valoroase.